

я

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ДІ НУ «ОМА»

Чимшир В.І.
(П.І.Б)

« 28 » вересня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Безпека людини та охорона навколишнього середовища

(назва навчальної дисципліни)

06-01-12

Рівень вищої освіти	Перший
Галузь знань	27 Транспорт
Спеціальність	271 Річковий та морський транспорт
Спеціалізація	Експлуатація суднових енергетичних установок
Інститут	Дунайський інститут Національного університету «Одеська морська академія»
Кафедра	загальнонаукових дисциплін

2019 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **Безпека людини та охорона навколишнього середовища**

(назва навчальної дисципліни)

розроблена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра «**Експлуатація суднових енергетичних установок**»

(назва освітньої програми)

Розробник : Кірсанова В.В., к.б.н., доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри Загальнонаукових дисциплін

Протокол від « 19 » вересня 2019 р. № 2

Завідувач кафедри _____ Биковець Н.П.

(П.І.Б., підпис)

Секретар кафедри _____ Чумаченко М.М.

(П.І.Б., підпис)

1. Загальний опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є:

1. Підвищити рівень обізнаності курсантів у питаннях екологічної культури та у придбанні необхідних навиків раціонального природокористування.
2. Формування у фахівців морського флоту екологічного мислення і одержання знань та навичок для вирішення завдань, пов'язаних з проблемами запобігання забруднення морського навколишнього середовища у процесі експлуатації морських суден.
3. Вивчення структури і взаємодії життєдіяльності людини у навколишньому середовищі.
4. Формування систем професійних знань та умінь з правил техніки безпеки.
5. Визначення принципів і способів захисту людини в умовах вірогідного виникнення небезпек різного походження.

Мова навчання українська

Статус дисципліни обов'язковий

Навчальна дисципліна забезпечує реалізацію вимог розділу А-III/2 «Обов'язкові мінімальні вимоги для дипломування старших механіків та других механіків суден з головною руховою установкою потужністю 3000 кВт або більше» (функція 3 «Технічне обслуговування та ремонт на рівні управління» та функція 4 «Управління операціями судна та піклування про людей на судні на рівні управління») Кодексу з підготовки і дипломування моряків та несення вахти 1978 року, з поправками.

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Компетентності:

ЗК5 Здатність приймати та реалізовувати обґрунтовані управлінські рішення в рамках прийняттого ризику.

ЗК11 Навички здійснення безпечної діяльності (прихильність безпеці).

ЗФК5 Здатність здійснювати нагляд та контроль за виконанням вимог національного та міжнародного законодавства в сфері мореплавства та заходів щодо забезпечення охорони людського життя на морі, охорони і захисту морського середовища.

ЗФК6 Здатність забезпечувати організацію, нагляд та контроль щодо дотримання правил техніки безпеки, безпеки персоналу та судна.

СК7 Здатність здійснювати технічне обслуговування і ремонт електричного та електронного обладнання, виявляти й усувати несправності та приводити в робочий стан електричне та електронне устаткування управління.

СК9 Здатність забезпечити управління безпечним та ефективним проведенням технічного обслуговування та ремонту суднових механізмів та систем.

Програмні результати навчання

РН34 Знання вимог стосовно безпеки для роботи з судновими електричними системами.

РН41 Знання та розуміння методів виконання аварійних або тимчасових ремонтних робіт та заходів безпеки, які необхідно приймати для забезпечення безпечного робочого середовища, а також для використання ручних інструментів, верстатів та вимірювальних інструментів.

РН46 Знання особливостей конструкції та матеріалів, що використовуються під час виготовлення суднового обладнання.

РН49 Знання та уміння щодо забезпечення проведення суднових робіт з додержанням техніки безпеки відповідно вимогам національного та міжнародного законодавства та вимогам щодо запобігання забрудненню морського середовища.

РН50 Знання заходів застереження, які необхідно вживати для запобігання забрудненню морського середовища, уміння вживати заходи з боротьби із забрудненням та застосовувати відповідне обладнання.

Кількість кредитів ЄКТС **3**

Форма підсумкового контролю **іспит**

2. Заплановані результати навчання

Успішне завершення програми навчальної дисципліни «Безпека людини та охорона навколишнього середовища» передбачає здобуття курсантом (студентом) наступних результатів навчання.

Знання:

- Склад та будову біосфери;
- Сучасні глобальні екологічні проблеми;

- Основні вітчизняні та міжнародні законодавчі акти про охорону навколишнього середовища та охорону праці і життя;
- Загальні поняття про природні, техногенні та соціально-політичні небезпеки;
- Надзвичайні ситуації, їх ознаки, види та рівні;
- Основи техніки безпеки та електробезпеки при експлуатації судових технічних засобів;
- Конструктивні заходи забезпечення непотоплюваності та протипожежної безпеки судна
- Суднові індивідуальні та колективні рятувальні заходи та їх використання.
- Організувати боротьбу за живучість, пожежами та вибухами на судах.

Уміння:

- Орієнтуватися в основних законодавчих актах про охорону навколишнього середовища та охорону життя;
- Ідентифікувати небезпечні чинники навколишнього середовища, та умов праці;
- Використовувати основні методи і системи забезпечення здоров'я та життя людини.

3. Програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (години)												
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання								
	II курс III сем.				II курс(4,5 р.н.)				I курс(3 р.н.)				
	Кількість аудиторних	Лекції	Практичні	лабораторні	Кількість аудиторних	Лекції	Практичні	лабораторні	Кількість аудиторних	Лекції	Практичні	лабораторні	
Розділ 1. Безпека людини													
Тема 1. Правові та організаційні основи охорони праці.	2	2			1	1			1	1			ІМО 7.02 4.5.2
Тема 2. Шкідливі та небезпечні виробничі фактори на судах та засоби зниження їх	8	4	4		5	1	4		5	1	4		ІМО 7.02 3.3.1

впливу на організм людини їх впливу на організм людини. Техніка безпеки.													
Тема 3. Основи пожежної безпеки на водному транспорті	6	4	2		4	2	2		4	2	2		ІМО 7.02 3.3.1
Тема 4. Соціально-політичні небезпеки. Поведінкові реакції населення у надзвичайних ситуаціях.	2	2			1	1			1	1			ІМО 7.02 3.3.1
Разом за розділом 1	18	12	6		11	5	6		11	5	6		
Розділ 2. Охорона навколишнього середовища													
Тема 1. Поняття і властивості властивості біосфери. Місце і відповідальність людини в біосфері. Основні відомості про глобальні екологічні проблеми сучасної цивілізації.	4	2	2		2	2			2	2			ІМО 7.02 3.3.1
Тема 2. Глобальні екологічні проблеми атмосфери	6	2		4	5	1		4	5	1		4	ІМО 7.02 3.3.1
Тема 3. Глобальні екологічні проблеми світового океану. Класифікація забруднень гідросфери.	8	4		4	3	1		2	3	1		2	ІМО 7.02 3.3.1
Тема 4.	4	4			1					1			

Шкідливий вплив навколишнього середовища на здоров'я людини.													ІМО 7.02 3.3.1
Разом за розділом 2	22	12	2	8	11	5		6	11	5		6	
Всього аудиторних годин	40	24	8	8	22	10	6	6	22	10	6	6	
Самостійна робота (години)	50			68				68					
з них на виконання індивідуального завдання **													
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни	90			90				90					

*Аудиторне навантаження є орієнтовним і не може бути збільшеним ніж зазначено

4. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Інструменти, обладнання та програмне забезпечення для виконання лабораторних робіт
1	Дослідження негативного впливу підприємства на природні водні об'єкти	таблиця навчальна зошит і калькулятор
2	Дослідження забруднення водоймі при експлуатації енергетичної судової установки	таблиця навчальна зошит і калькулятор
3	Дослідження забруднення атмосфери джерелами викидів підприємства	таблиця навчальна зошит і калькулятор
4	Дослідження забруднення атмосферного повітря при експлуатації судової енергетичної установки	таблиця ізмірень, навчальна зошит і калькулятор

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Інструменти, обладнання та програмне забезпечення для виконання лабораторних робіт

1	Дослідження мікроклімату судових приміщень	Навчальна таблиця, конспект лекцій
2	Дослідження запорошування повітря судових приміщень	Навчальна таблиця, конспект лекцій
3	Дослідженні освітлення робочого місця	Навчальна таблиця, конспект лекцій
4	Вогнегасники, їх класифікація та використання	Навчальна таблиця, конспект лекцій

5. Завдання для самостійної роботи

- опрацювання лекційного матеріалу;
- самостійне опрацювання окремих розділів навчальної дисципліни;
- підготовка до лабораторних та практичних занять;

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено

7. Методи контролю

Контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється у вигляді поточного та семестрового контролю.

Поточний контроль:

- контроль опрацювання та оцінювання засвоєного теоретичного матеріалу;
- контроль виконання та оцінювання практичних занять;
- контроль виконання та оцінювання лабораторних робіт.

Семестровий контроль: екзамен.

Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною

№ з/п	Результати навчання за навчальною дисципліною	Методи демонстрації	Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, які використовуються для демонстрації здобутих результатів навчання за навчальною дисципліною (за потребою).

1.	Знати сучасні глобальні екологічні проблеми, основні вітчизняні та міжнародні законодавчі акти про охорону навколишнього середовища та охорону праці і життя.	усна відповідь на питання теоретичного матеріалу	методичні вказівки та рекомендації, конспекти лекцій
2.	Знати основи техніки безпеки та електробезпеки при експлуатації судових технічних засобів.	усна відповідь на питання теоретичного матеріалу;	ілюстративні матеріали, методичні вказівки та рекомендації, конспекти лекцій
3.	Знати конструктивні заходи забезпечення непотоплюваності та протипожежної безпеки судна, судові індивідуальні та колективні рятувальні заходи та їх використання.	усна відповідь на питання теоретичного матеріалу	методичні вказівки та рекомендації, конспекти лекцій
4.	Вміти організувати боротьбу за живучість, пожежами та вибухами на судах, орієнтуватися в основних законодавчих актах про охорону	усна відповідь на питання теоретичного матеріалу	методичні вказівки та рекомендації, конспекти лекцій

	навколишнього середовища та охорону життя, ідентифікувати небезпечні чинники навколишнього середовища, та умов праці.		
5.	Використовувати основні методи і системи забезпечення здоров'я та життя людини.	усна відповідь на питання теоретичного матеріалу	методичні вказівки та рекомендації, конспекти лекцій

8. Схема нарахування балів за навчальною дисципліною

Оцінка (за національною шкалою)	Оцінка за шкалою ВНЗ	Критерії
Відмінно	A	Курсант на високому рівні опанував програмний матеріал, демонструє відмінні знання, глибоко та всебічно викладає матеріал, володіє культурою мови; використовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях; курсант має системні знання, виявляє здібності до прийняття рішень, уміє аналізувати природні явища і робить відповідні висновки; самостійно знаходить джерела інформації, уміє знаходити й аналізувати додаткову інформацію; виявляє творчий підхід до виконання завдань

Добре	В	Курсант демонструє знання середнього рівня та виконує завдання з кількома помилками або окремими неточностями; вільно та оперативно володіє вивченим матеріалом; розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає аргументи на підтвердження вивченого матеріалу; курсант вміє опрацьовувати наукову інформацію: знаходити нові факти, явища, ідеї, самостійно використовувати їх відповідно до поставленої мети
Добре	С	Курсант може пояснювати явища, виявляє знання і розуміння основних законів, понять; курсант демонструє знання середнього рівня та виконує завдання з кількома помилками або окремими неточностями; розв'язує задачі, пише рівняння реакцій, самостійно виправляє допущені помилки, розкриває зміст питань, які обговорюються, але не досить повно й аргументовано викладає матеріал
Задовільно	Д	Курсант з допомогою викладача, демонструє знання на рівні мінімальних вимог та виконує завдання зі значною кількістю недоліків; виконує завдання зі значною кількістю недоліків; не виявляє належної активності при виконанні самостійної роботи та завдань
Незадовільно	Е	Курсант з допомогою викладача демонструє знання на рівні мінімальних вимог та виконує завдання зі значною кількістю суттєвих недоліків; не виявляє належної активності при обговоренні питань; неохайно виконує завдання; володіє матеріалом на точатковому рівні.

9. Рекомендована література

Основна

1. Безопасность жизнедеятельности (под редакцией Руснака О.Н.). – С.-Петербург, 1992.
2. Волошин В.П. Охрана морской среды. – Ленинград: «Судостроение», 1987.
3. Иванов Б.И. Охрана труда на морском транспорте. – Москва: «Транспорт», 1989.
4. Инструкция по ведению журналов нефтяных операций, часть 1. «Операции в машинном отделении» (для всех судов). Одесса, 1997.
5. Инструкция по ведению журналов «Операции с мусором». Одесса, 1998.
6. Козырев В.К. Морская перевозка сжиженных газов. Москва: «Транспорт», 1986.
7. Кормак Д. Борьба с загрязнением моря нефтью и химическими веществами. – Москва. «Транспорт», 1989.
8. Основные положения Международной Конвенции МАРПОЛ – 73/78 для практического применения на судне. Одесса, 1999.
9. Правила охраны внутренних морских вод и территориального моря от загрязнения и засорения (Постановление Кабинета Министров Украины № 269 от 29.02.96г.).
10. Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища, Київ, “Знання”, 2000, 203 с.
11. Басанец Н.Г. Безопасность жизнедеятельности. Одесса 2009. 310с.

Допоміжна

1. Типовой курс ИМО 1.11 МАРПОЛ – 73/78.
2. Закон України про охорону навколишнього середовища.
3. Международный Кодекс по управлению безопасной эксплуатацией судов и предотвращению загрязнения (МКУБ 1993)
4. Международная Конвенция по подготовке и дипломированию моряков и несению вахты (ПДНВ-78/95) – С.-Петербург: ЦНИИМФ, 1996.
5. Международная Конвенция по предотвращению загрязнения с судов 1978 г., измененная протоколом 1978 г. к ней (МАРПОЛ – 73/78) (Толкование правил приложений к Конвенции, руководства и наставления по выполнению требований Конвенции) – Студия "Негоциант", 1999 г.

10. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Степановских А.С. Экология. Учебник для вузов. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. - 703 с. <http://ekolog.org/books/27/>
2. Федорова А.И., Никольская А.Н. Практикум по экологии и охране окружающей среды, 2001. <http://nashol.com/2014012075402/praktikum-po-ekologii-i-ohrane-okrujauschei-sredi-fedorova-a-i-nikolskaya-a-n-2001.html>
3. Химия окружающей среды. Под ред. Бокриса Дж. М.: Химия, 1982. - 672 с. <http://www.alleng.ru/d/chem/chem89.htm>
4. Экологическая безопасность. Защита территории и населения при чрезвычайных ситуациях. Гринин А.С, Новиков В.Н. М.: ФАИР-ПРЕСС, 2000. - 336 с. <http://www.alleng.ru/d/ecol/ecol21.htm>
5. Безопасность жизнедеятельности. Лабораторный практикум. Монахов А.Ф. и др. М.: МЭИ, 2009. - 184 с. <http://www.alleng.ru/d/saf/saf99.htm>
6. Безопасность жизнедеятельности. Охрана труда. Фролов А.В., Бакаева Т.Н. 2-е изд., доп. и перераб. - Ростов н/Д.: 2008. — 750 с. <http://www.alleng.ru/d/saf/saf43.htm>